

λογοτεχνία
διδασκτική πρόταση
γ' γυμνασίου

Άννα Φρανκ, *Το Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*

Νίκος Εγγονόπουλος, *essai sur l'inegalite des races humaines*

Σπύρος Αντωνέλλος
Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών - Θεατρολογίας

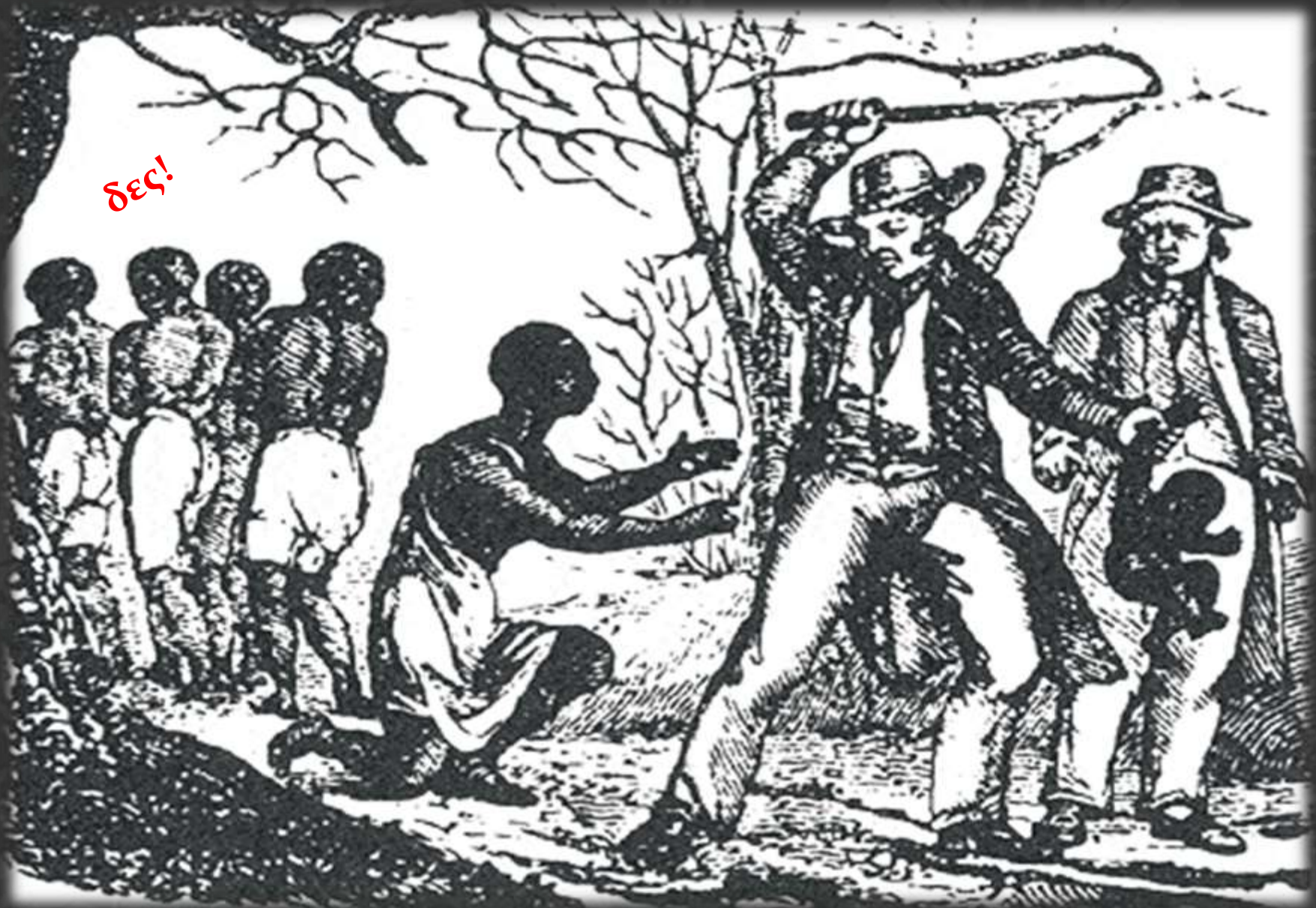
Δείκτες Επιτυχίας

1. Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά των λογοτεχνικών ειδών.
2. Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά και πεζά κείμενα τη «φωνή που μιλάει»
3. Να αναγνωρίζουν το αντικείμενο του «αφηγείσθαι» που καθορίζει και τον τύπο της αφήγησης
4. Να ξεχωρίζουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου

Δείκτες Επάρκειας

1. Ημερολόγιο-Αυτοβιογραφία / Σύγχρονη Ποίηση: Χαρακτηριστικά
2. Διάκριση στην ποίηση της «φωνής που μιλάει»/ποιητικού υποκειμένου – αφηγητής στα πεζά κείμενα
3. Πρωτοπρόσωπη αφήγηση / Παντογνώστης αφηγητής
4. Εστίαση / Φωνή/ Τρόπος αφήγησης: «Μηδενική» εστίαση = παντογνώστης αφηγητής και «εσωτερική» εστίαση = εσωτερικός μονόλογος

!538

σκέψεις;

"Οι γονείς που είναι αγνοούμενοι".
"My parents are missing".

σκέψεις;

Αναγνωρίσατε ποια γεγονότα απαθανατίζονται
στις φωτογραφίες;

Ήχοι
Χρώματα
Συναισθήματα

Μια λέξη ή μια
μικρή σύντομη
φράση με
αφορμή τις
εικόνες που
είδατε.

«Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι ως προς την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματά τους. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση και πρέπει να φέρονται ο ένας στον άλλο με πνεύμα αδελφικό».

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1948

άρθρο 1

βηματολόγιο:

Αναγνώσεις

Ήχοι και Χρώματα

Αναδιήγηση

Εντυπώσεις /Συναισθήματα

Συνεξέταση – Ανάλυση

Αναπαράσταση του χρόνου

Τεχνικές αφήγησης

Εκφραστικά μέσα

Γραμματολογικά και άλλα

Οι δημιουργοί

Συνολική αποτίμηση

Άννα Φρανκ
1929-1945

Η Άννα Φρανκ έγινε γνωστή σε ολόκληρο τον κόσμο από το ημερολόγιο που κρατούσε, ενώ η οικογένειά της κρυβόταν από τους Ναζί κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, λόγω της εβραϊκής καταγωγής της. Από τη Γερμανία μετακόμισε στο Άμστερνταμ το 1933, το έτος που οι Ναζί ανέβηκαν στην εξουσία. Μέχρι τον Μάιο του 1944 τα μέλη της οικογένειας βρίσκονταν παγιδευμένα στην πόλη, εξαιτίας της γερμανικής κατοχής.

Όταν οι διώξεις εναντίον των Εβραίων κορυφώθηκαν τον Ιούλιο του 1942, η οικογένεια κρύφτηκε σε ένα δωμάτιο για να σωθεί. Μετά από δύο χρόνια, το καταφύγιό τους προδόθηκε και μεταφέρθηκαν σε στρατόπεδα συγκέντρωσης. Η Άννα Φρανκ και η αδελφή της κατέληξαν στο Μπέργκεν - Μπέλσεν, ενώ τον Μάρτιο του 1945 η μικρή Άννα πέθανε από τύφο σε ηλικία μόλις 15 ετών.

Διασώθηκε το ημερολόγιό της.

Όττο Φρανκ

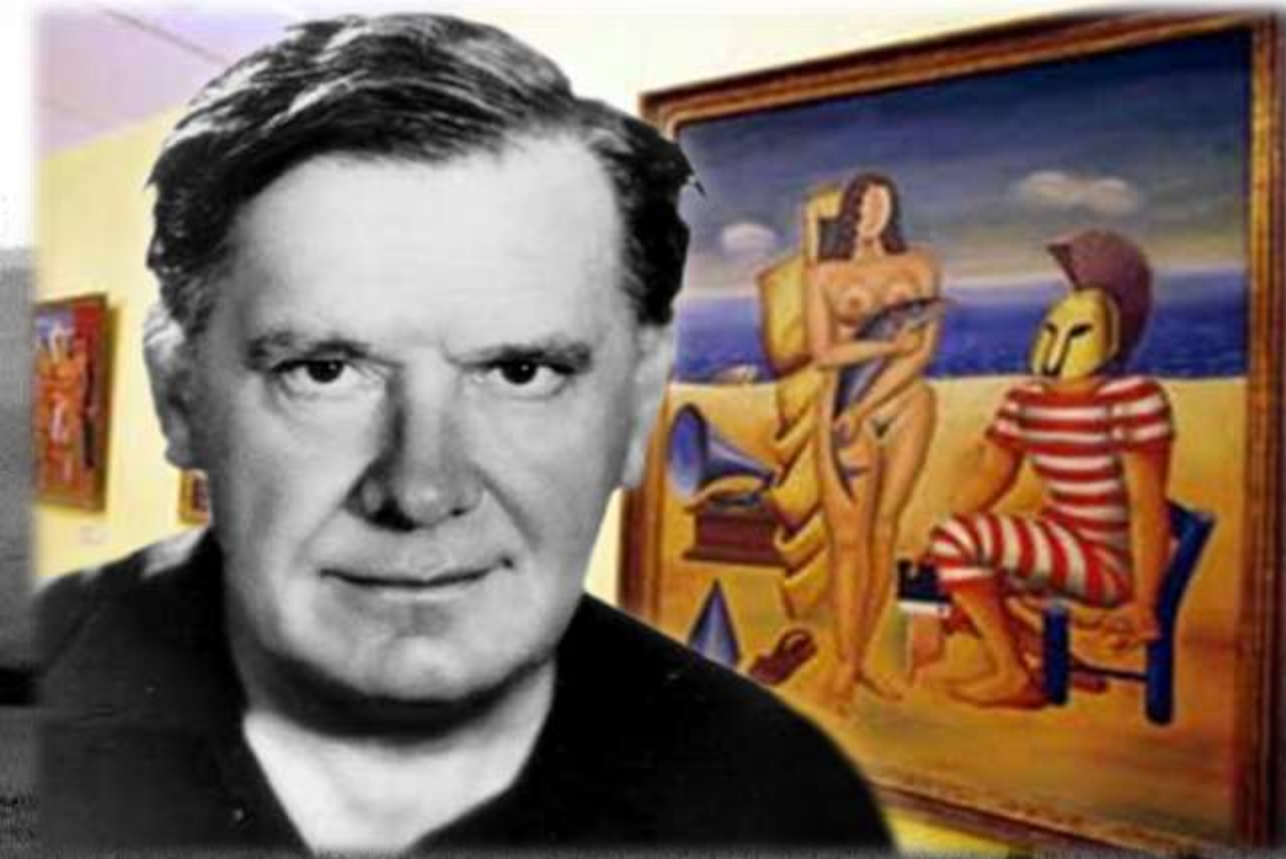
Έντιθ Φρανκ-
Χολλέντερ

Μάργκοτ Φρανκ

Άννα Φρανκ

Ήταν Έλληνας καθηγητής του Ε.Μ. Πολυτεχνείου, ζωγράφος, σκηνογράφος και ποιητής. Θεωρείται ένας από τους πιο σημαντικούς εκπροσώπους της γενιάς του '30, ενώ αποτέλεσε και έναν από τους κύριους εκφραστές του υπερρεαλιστικού κινήματος στην Ελλάδα. Το έργο του περιλαμβάνει ακόμα μεταφράσεις, κριτικές μελέτες και δοκίμια.

Νίκος Εγγονόπουλος
1907 - 1985

Ποια κείμενα ονομάζουμε βιογραφικά;

Βιογραφικά ονομάζονται τα κείμενα που :

- ο συγγραφέας τους αφηγείται γεγονότα (ημερολόγιο, απομνημονεύματα, αυτοβιογραφίες) ή εκθέτει τα σημαντικότερα στοιχεία της δικής του ζωής

Ημερολόγιο :

- Η συστηματική καταγραφή από έναν άνθρωπο των συναισθημάτων, των σκέψεων και των γεγονότων της προσωπικής ζωής του ή και της δημόσιας ζωής
- Ο χαρακτήρας τους είναι προσωπικός κι έτσι η γλώσσα του μπορεί να είναι συνθηματική και η γραφή τους υπαινικτική και ελλειπτική

**Ποια είναι τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα
γραφής των Ημερολογίων;**

Χαρακτηριστικά των Ημερολογίων είναι:

- ο εξομολογητικός τόνος
- η υποκειμενική ματιά
- η αποσπασματικότητα
- η κυριαρχία του α' προσώπου.
- ο ακριβής προσδιορισμός του χρόνου συγγραφής κάθε καταχώρησης
- ο ελάχιστος χρόνος που μεσολαβεί ανάμεσα στα συμβάντα (**χρόνος των γεγονότων**) και την καταγραφή τους (**χρόνος της αφήγησης**)
- η δύναμη της περιγραφής

εντοπίζουμε τις
**αφηγηματικές
τεχνικές**

στο απόσπασμα από το
*Ημερολόγιο της Άννας
Φρανκ*

- Αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο: Πρωτοπρόσωπη αφήγηση (ζωντάνια, φυσικότητα, προκαλεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη)
- Στοιχεία εσωτερικού μονολόγου σε όλο το απόσπασμα
- παντογνώστης αφηγητής

Δικαιολογούμε κάνοντας αναφορές στο απόσπασμα από το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*

Out of the millions who were silenced forever, one voice remains to remind us—the voice of

Anne Frank

The Diary of a Young Girl

τι λέτε για γι' αυτά;

- Ποια λέξη επαναλαμβάνεται επίμονα στο απόσπασμα; Τι την κάνει αναγκαία στην αφήγηση και γιατί;

Φτιάξτε τον κατάλογο των απαγορεύσεων στο *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* και προβληματιστείτε:

- Ανθρώπινα δικαιώματα των Εβραίων
- Πώς επέδρασαν αυτές οι απαγορεύσεις στην ψυχολογία τους;

Παρατηρήστε:

- Το θέμα - μήνυμα
- Κειμενικό είδος (εξωτερικά και εσωτερικά χαρακτηριστικά)
- Ποιητικό Υποκείμενο – Η Φωνή:
Αφηγηματική Τεχνική

essai sur l' inegalite des races humaines

(Δοκίμιο επί της ανισότητας των ανθρώπινων φυλών)

ξεχνιέται ο Αδόλφος Χιτλερ;

αλήθεια - των αδυνάτων αδύνατο -
ποτές δεν εκατάφερα να καταλάβω
αυτά τα όντα που δεν βλέπουνε
το τερατώδες κοινό γνώρισμα τ '
ανθρώπου

- το εφήμερο της παράλογης ζωής του -
κι ανακαλύπτουμε διαφορές
-γιομάτοι μίσος - διαφορές
σε χρώμα δέρματος φυλή θρησκεία

Νίκος Εγγονόπουλος, *Στην κοιλάδα με τους
ροδώνες*, 1978

Το θέμα: Η σύντομη διάρκεια της ζωής μας δεν επιτρέπει τον παραλογισμό ,
την καταστροφή, τη βία, και τον ρατσισμό

Κειμενικό Είδος: Ποίημα της νεότερης ποίησης

Εσωτερικά χαρακτηριστικά:

- Προβληματισμός του ποιητικού υποκειμένου
- Ειρωνεία
- Πίκρα
- Κριτική διάθεση

Εξωτερικά χαρακτηριστικά:

- Ελεύθερος στίχος
- Λιτά εκφραστικά μέσα: απλό λεξιλόγιο, απουσία επιθέτων και «διακοσμητικών λέξεων»
- Μια σκέψη που καταγράφεται στο χαρτί – Αυτόματη Γραφή
- Συμβολισμοί

Αφηγηματική Τεχνική:

- Πρωτοπρόσωπη αφήγηση, Εσωτερικός μονόλογος

Τίτλος: *essai sur l'inegalite des races humaines*
(Δοκίμιο επί της ανισότητας των ανθρωπίνων φυλών)

Προμετωπίδα: *ξεχνιέται ο Αδόλφος Χίτλερ;*

Μπορεί, πρέπει να ξεχαστεί ο Αδόλφος Χίτλερ;

- Γιατί δεν ξεχνιέται ο Αδόλφος Χίτλερ;

«Πώς θα ζήσουμε;», λέει το ποιητικό υποκείμενο.

Τι λέτε;

Να θυμόμαστε ή να ξεχάσουμε τις μαύρες σελίδες της ιστορίας μας;

Αναπαράσταση του χρόνου στα δύο κείμενα:

Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ:

- Σαφής χρονική αφετηρία: Σάββατο, 20 Ιουνίου 1942
- Χρονικές αναδρομές: 1933, 1940, 1943 (flash back)

essai sur l'inegalite des races humaines:

- Η ημερομηνία έκδοσης: 1978
- Έμμεσα η χρονική περίοδος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (1939-01945)- (flash back)

Ο Πληθυσμός των κειμένων

Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ:

Επώνυμοι: Άννα Φρανκ, Όττο Φρανκ, Έντιθ Φρανκ – Χολλάντερ, Μάργκοτ Φρανκ, κυρία Κούπερους

Ανώνυμοι: οι θείοι, η γιαγιά, Γερμανοί, Εβραίοι

Οι χαρακτήρες δεν ολοκληρώνονται στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Γιατί; Ποιος είναι ο στόχος της Άννας στη συγκεκριμένη σελίδα του Ημερολογίου της;

essai sur l' inegalite des races humaines:

Επώνυμοι: Ο Νίκος Εγγονόπουλος, ως ποιητικό υποκείμενο, ως η φωνή, Αδόλφος Χίτλερ

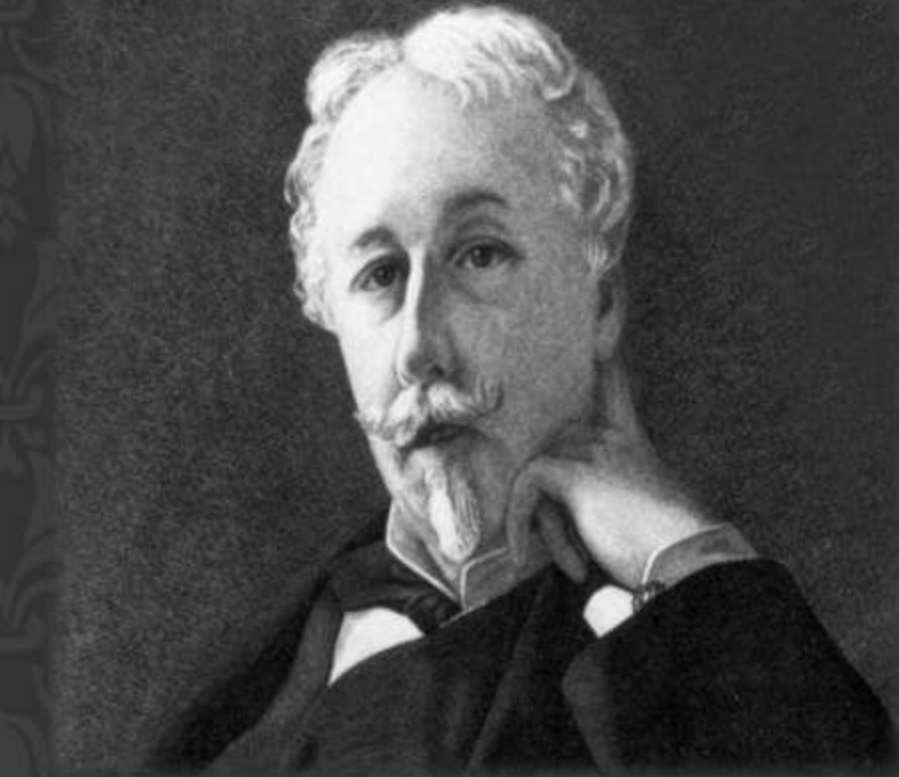
Ανώνυμοι: Τα «όντα» (Οι «γνωστοί άγνωστοι»)

Αρτύρ Ντε Γκομπινό
1816 – 1882

Γάλλος διπλωμάτης, συγγραφέας, εθνολόγος και κοινωνικός στοχαστής, που θεωρείται ο πατέρας του «επιστημονικού φυλετισμού» (ρατσισμού).

Το βιβλίο του που άσκησε τη μεγαλύτερη επίδραση ήταν το «Δοκίμιο για την ανισότητα των ανθρώπινων φυλών» (1853-1855). Στο έργο του αυτό εκφράζει την άποψη ότι μεταξύ των ανθρώπινων φυλών υπάρχει μια ιεραρχία, η οποία τεκμηριώνεται από βιολογικές, ανθρωπολογικές και ιστορικές μελέτες. Ανώτερη όλων είναι το λευκό έθνος των Αρείων της Ινδίας. Ο Γκομπινό υποστηρίζει ότι η μοίρα των ανθρώπινων πολιτισμών καθορίζεται από τη φυλετική τους σύνθεση και ότι οι Άριες κοινωνίες ανθούν, όσο δεν έρχονται σε επιμιξία με μαύρα και κίτρινα στοιχεία.

Εκτός από τον πίνακα εργασίας που δίνεται στους μαθητές από την αρχή του μαθήματος, μπορούν να δοθούν και οι εξής:

- 1) Η Άννα Φρανκ καταθέτει στο προσωπικό της Ημερολόγιο τις εμπειρίες μιας έφηβης. Αν σας έστειλε ένα τηλεφωνικό μήνυμα σήμερα γράφοντάς σας: «Δεν τολμάω να κάνω τίποτα πια, φοβάμαι μήπως απαγορεύεται»(σ.48), τι θα απαντούσατε;
- 2) Αν ο Νίκος Εγγονόπουλος θα έγραφε ένα ποίημα με ελεύθερο στίχο αφιερωμένο στην Άννα Φρανκ, όπως αυτό που μελετήσατε, πώς θα μπορούσε να ήταν; Να γράψετε το ποίημα έχοντας υπόψη σας τα εξωτερικά και εσωτερικά χαρακτηριστικά του ποιήματος του Ν. Εγγονόπουλου «essai sur l' inegalite des races humaines».
- 3) Με αφορμή τα κείμενα που μελέτησες αλλά και την επικαιρότητα, να γράψεις μικρό άρθρο που θα δημοσιευθεί στο περιοδικό του σχολείου σου. Ο τίτλος σου είναι: «Εκεί που είναι ο πόνος και τα δάκρυα, εκεί δεν είναι ο Άνθρωπος»;

4) Σχολίασε τη γελοιογραφία, έχοντας υπόψη τη σημερινή πραγματικότητα στην Κύπρο και τον κόσμο:

5) Γράφω τις σκέψεις μου σε ένα σύντομο σημείωμα προς την Άννα Φρανκ και προς τον ποιητή Νίκο Εγγονόπουλο αρχίζοντας ως εξής αντίστοιχα:

Αγαπημένη μου Άννα....

Αγαπητέ κ. Εγγονόπουλε...

6) Γράψτε τον δικό σας τίτλο – σχόλιο για τη φωτογραφία!

με λένε Άννα Φρανκ...

(Images Courtesy of the Anne Frank Fonds, Basel, Switzerland.)

Το αυθεντικό ημερολόγιο εκτίθεται ως τμήμα της μόνιμης έκθεσης και σίγουρα αποτελεί το σημαντικότερο έκθεμα του Μουσείου.

Ένα κόκκινο καρό ημερολόγιο στο οποίο η μικρή κοπέλα εξιστορεί την καθημερινότητά της.

ik ook geen schiefheid, dus hoe gaaf er mee?
 Alweer een beetje van de schrik bekomen,
 ik hoop van wel. Hier is gelukkig nog
 alles bij het oude. Ik heb vandaag bijstaan
 gemaakt van de Franse onregelmatige
 werkw. Het is een precies en serrelind
 werkje maar ik wil het graag afmaken.
 Ik heb nog niets van Skro gedaan mis-
 schein man vond nog, maar het is krij-
 g dus dat is kritisch. Mama is weer
 in een kotbeen. We hebben gehoord dat de
 familie Hohnke is gaan scheiden, geluk-
 kig maar. Ik ben nu Körner aan het
 lezen, die schrijft erg leuk. Nu tot de
 volgende heer Jekie-lij van

Ho kijk ik
 in een kinder-
 wagen
 Dit is
 ook snoezig
 hé.
 Anne;

Hier heb ik
 zeker naar
 de laatste...
 18 Oct. 1946
 zondag

Lieve Marianne, 10 Oct. 1946
 gisteren is het
 schrijven er weer bij
 ingeschoten. Ten eerste
 omdat ik de lijst van
 Franse werkwoorden wilde
 afmaken en ten tweede
 omdat ik ook nog ander
 werk had. Ik heb weer

L.K. vri bed met hede en aan hofel
 3^e deel huce naar hoitellen de
 purlen is jek die cadeau is
 witte en schenen.

bergen en De Loubetingskuur, ze lijken me wel
 De Opstandelingen heeft ie ook mee gebracht.
 is van Ammers Küller. Dezelfde schrijver als v
 Heeren, Vrouwen, Knechten. Dit mag ik nu ook lez
 Dan heb ik een heleboel liefde's romantoneel
 van Körner gelezen, ik vind dat die man leuk sc
 b.v. Hedwig, der
 Vetter aus Brehem
 Hans Heilings Felsen,
 Der Grüne Domino,
 Die You vernante,
 Der Vierjährige
 Posten, Die Sühne,
 Der Kampf mit dem
 Drachen, Der Nachb-
 Wächter en zoal
 meer. Vader wil dat
 ik nu ook Hebbel en
 andere boeken van
 andere welbekende
 Duitse schrijvers
 ga lezen. Het Duits
 lezen, gaat nu al be-
 brekkelij kv lot. Alleen

Dit is een
 foto, zoals
 ik me zou
 wensen,
 altijd zo
 te zijn.
 Dan had

ik nog wet een kans
 om naar Hollywood te
 komen. Maar tegen-
 woordig zie ik er
 jammer genoeg mees-
 bal anders uit.
 Anne;

18 Oct. 1946
 zondag

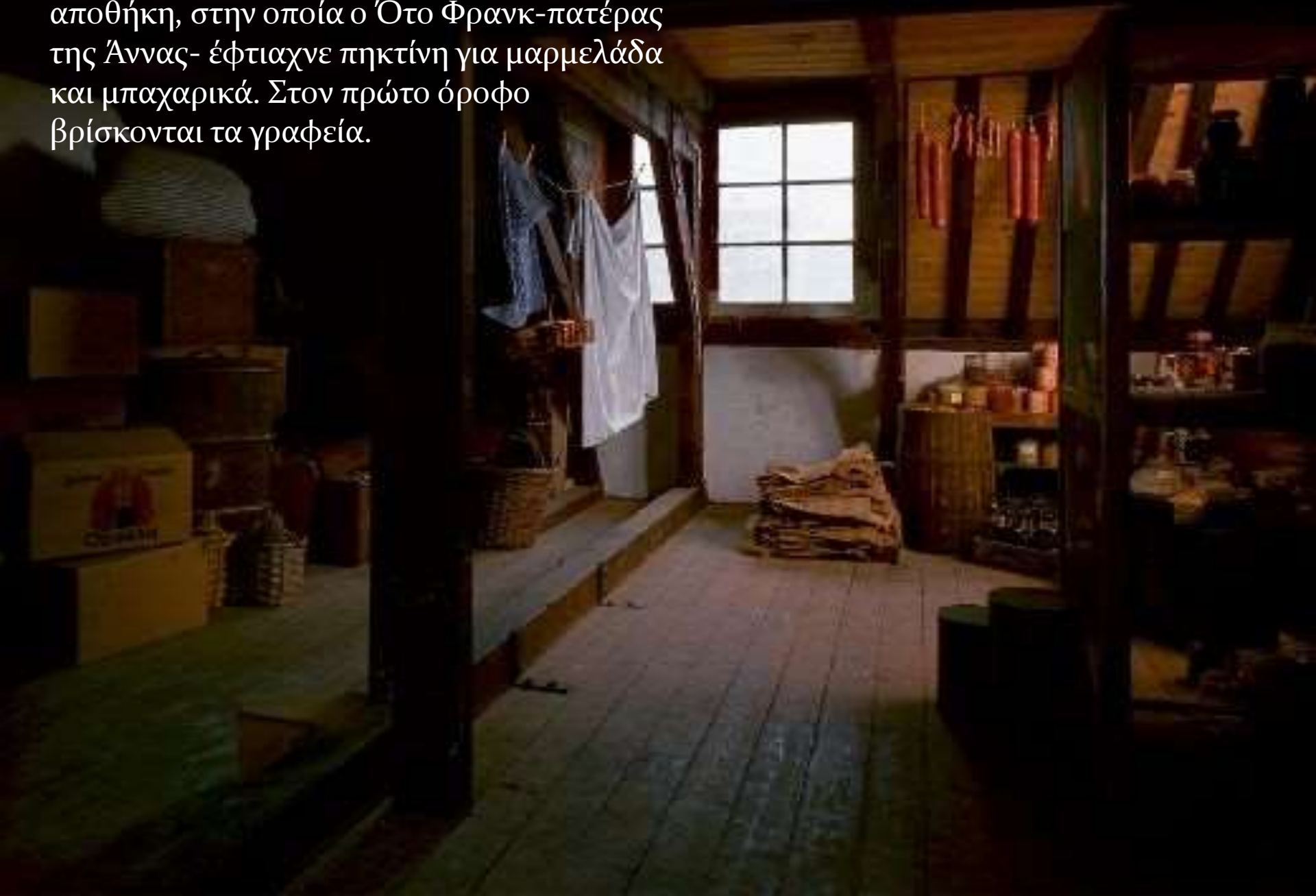

Το σπίτι βρίσκεται στο κέντρο της Ολλανδικής πρωτεύουσας, στην οδό Prinsengracht 267, στη συνοικία Jordaan. Κάθε χρόνο δέχεται περίπου 1 εκατομμύριο επισκέπτες.

Η ξενάγηση ξεκινά από το ισόγειο με την αποθήκη, στην οποία ο Ότο Φρανκ-πατέρας της Άννας- έφτιαχνε πηκτίνη για μαρμελάδα και μπαχαρικά. Στον πρώτο όροφο βρίσκονται τα γραφεία.

Σε έναν τοίχο υπάρχουν σημάδια από το μέτρημα του ύψους των δύο κοριτσιών.
Το δωμάτιο της Άννας διακοσμείται από φωτογραφίες των αγαπημένων της σταρ του σινεμά.

Στην είσοδο του δευτέρου ορόφου υπάρχει μια κινητή βιβλιοθήκη με την οποία έκρυβαν την είσοδο του καταφυγίου. «Κανείς δεν μπορούσε ποτέ να υποψιαστεί ότι θα μπορούσαν να υπάρχουν τόσα κρυμμένα δωμάτια από πίσω», έγραψε στο ημερολόγιό της η Άννα Φρανκ.

Άννα Φρανκ: Κέρινο ομοίωμα,
Μουσείο Madame Tussauds, Λονδίνο

sereliquarum artium intemperies, & illas præterea
 quæ falsis in rumoribus consistunt cum exacte non
 discutiantur accensere vellem, dies me citius de-
 ficeret quam oratio: cum nulla scientia illarum sit
 expertis, nulla vitæ nostræ ætas iuuenis aut libera;
 sed ob opus est totum Mare ebibere, vt an illud fal-
 sum sit deprehendatur, nec censoria virgula dona-
 tus sum, quemadmodum Aristarchus, vel Aristophanes,
 vt os in Cælum ponam, multaq; similiter
 in superioribus disciplinis vera, ac obælo & asse-
 risco digna pronunciem. Atq; hi sunt præcipui ad
 prudentiam & bonæ mentis adceptionem obices in
 quos non admodum raro solent deferri, & naufragium
 facere, qui studia sua impetu potius & nullo
 propensione, quam sapientissimi illorum præceptoris
 consilio moderantur. quin plerique alij intuentur
 veluti priuorum confectarij sunt, nec periculum in-
 tentant, nisi succedaneum peritiores medicos imi-
 tabimur, qui sympatheticos, & symptomaticos af-
 fectus, non aliter quam propriorum, & idiopaticeo-
 rum instituta conuulsione tollentes esse significantes
 quamobrem licet parum honeste ac verecunde possint
 huic nimis facilitati, & morum integritati,
 quam supra descripsimus, certi fines, ac limites as-
 signari, mos tamen gerendus est huic Horatii præ-
 cepto.

Inferri sapientis nomen ferat, equum iniqui

Pitra

Plura quam satis est, virtutem se putat ipsam.

Et diligenter præcauendam, ne virtutes, quæ nobis
 tanquam instrumenta datæ sunt ad retinendum
 honorem, vitiorum continuo infamiam nobis ac
 dedecus afferant, quemadmodum illis contingere
 solet, qui in face populi & medijs in Urbibus inter
 mores hominum inquinatissimos viuentes, anti-
 quæ simæ seueritatis exempla memoria repetant,
 indignanturq; non omnia, secundum Phoclidis,
 aut Pythagoræ, vel Theognidis & Catonis disti-
 cha procedere, quod equidem incommodum non ali-
 de procedere videtur, quam ab educationis ilibe-
 rali modo, siquidem dum adolescētes inter Ætatis
 autem fabulas, & Curiorum, Fabiorum, Scipionum
 virtutes adolescunt, nihilque de cæterorum vitijs
 cogitant, nec illis eorum vitijs existere sibi

ευχαριστώ για την προσοχή σας!!!

conspiciunt, tot
 distimiles Xenofontis Pædiæ & Platonis Reipubli-
 cæ hominum consuetudines, vt non aliter stupeant,
 hærent, titubent, cæcutiant quam suis implicitæ
 visco, quam ad solem Vesperationes, vel bubones
 dum inepto cantu reliquis volueribus sunt iudi-
 brio: Hoc autem non perinde se habebit, si proæ
 sub initium istius syntagmatis admonui, iuuenes
 in propria, aut alterius priuata domo erudiantur
 vbi quidquid in Ciuitate committitur oculis vsuri-
 pare possit, & quæcumq; de hoc vel illo dicantur
 audi-